

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A figyelmeztetés és megintés.

Irtá: *Virág László* csendőrszázados.

(Vége.)

Mindenesetre a körülmények határozzák meg, hogy a csendőr akár a községi előljárásság, akár a lakosság mulasztását, vagy káros cselekedeteit illetőleg milyen tempóban alkalmazza a figyelmeztetés után a megintést.

Közvetlen veszély esetén soha sem szabad a csendőrnek késlekednie, hanem a törvénynek érvényt kell szerezni, illetve a törvény végzeljút érvényre kell juttatnia.

A figyelmeztetés arra való, hogy a törvényt megösmertessük.

Pld. ha a csendőr valakit útrenördi kihágáson ér, melyet az által követ el, hogy állatjait az úttesten eteti, figyelmezteti az illetőt, hogy ez törvénybe ütközö cselekedet s fölhívja, hogy azzal hagyjon fel. A csendőr feltéve az kell hogy legyen, hogy az illető a törvény illetén rendelkezését nem ösmerte. De ha — mert az illető a törvény tiltó rendelkezését a figyelmeztetés nyomán megösmerte, — ennek daczára is folytatja a kihágást, a figyelmeztetés azzal lesz megisméltendő, hogy feljelentetik és meg lesz büntetve. Ez a megintés s ha ennek sem lenne kellő foganatja, mert a csendőrnek a törvény ellen való öntudatos, daczos engedetlenséget megintni nem szabad, köteles a csendőr minden fokozódó jogait a lehetőség szerint egymásután s mindaddig alkalmazni, míg a czélt el nem érte.

Ha a megintésnek kellő foganata van, a feljelentésnek helye nincs többé.

A feljelentés, elővezetés, elfogás, megbilincselés és fegyverhasználat alkalmazása mind megannyi közvetett mód arra, hogy a törvény ismeretét terjesszük és megtartását általában szorgalmazzuk. Így pld. ha egy községben valaki megintés után sem hordatta el a háza előtti úttestről a gerendákat, a csendőr feljelenti őt azzal, hogy figyelmeztetve és megintva is lett, mégis a veszély kikerülése végett az előljárásság kellett, hogy a gerendákat elvitesse az úttestről. Nyilvánvaló, hogy az ilyen tudatos — bár jelentéktelen — törvénysértés megbüntetésre méltó, mert a mulasztásban a daczosság is megnyilvánul s az illetékes hatóság a megségekre való tekintet nélkül hoz marasztaló ítéletet.

Azt tudjuk, hogy az ilyen elítéléseket megidézés

és tárgyalás előzi meg, a minek különösen kisebb községekben hamar híre megy s a lakosság érdeklődik, hogy az illető miért járt a törvény előtt, mily büntetés és mi okból kapott?

Az ilyen esetek nyomán, ha nem is az egész lakosság, de annak egy jó része tudomást szerez arról, hogy a szóban forgó cselekedetet, vagy mulasztást elkövetni nem szabad, a csendőr felhívásának engedelmeskedni kell és jó, mert a ki az ellen vét, megbüntetik.

A csendőr minden egyéb fellépésének miertjét, miertjét és végeredményét a lakosság megfigyeli és a leszűrt tanulságot magáévá teszi.

Több csendőr él azon téves hitben, hogy nem érdemes valakit a közigazgatási hatóságok feljelenteni, mert úgy sem büntetik meg a feljelentettet, mások pedig a legesekélyebb mulasztásért, az okot és menséget tekintetbe nem véve nyakra-főre gyártják feljelentéseiket, melyeknek nincs meg mindig az elfogadható alapja.

Az ilyen felfogás nem csak téves, de tudatlanságra is vall, mert az ilyen felfogású csendőr nem ismeri a törvény végzeljút, nincs tisztában azzal, hogy sem a hatóság, sem a csendőrség nem azért van szervezve, hogy az előbbi kizárólag büntessen, utóbbi pedig, hogy a büntetendőket a hatóság elé minél nagyobb számban szállítsa, hanem épen ellenkezőleg azért, hogy az előbbi ott és akkor büntessen mikor más módon a törvényt érvényre juttatni nem tudja, utóbbi pedig megbüntetés végett csakis ott és akkor tegyen feljelentést, a hol és mikor a figyelmeztetés nyomán alkalmazandó megintésnek már nincs meg a kellő foganatja.

Vegyük azt az esetet, hogy például egy csendőr egy jöhírű gazdát feljelent azért, mert trágyáját már két hónapja nem hordatta ki telkéről. Hogy miert, azt nem keresi, a figyelmeztetést mellözi. A fő, hogy egygyel több feljelentést tegyen.

A fészolgalbiró az illetőt beidézti, kihallgatja és kiderül, hogy azért nem hordatta ki a trágyát, mert állatjai gyanús betegségben synylödnék s állatorvos tanácsára zárlat alatt vannak. Bizonyos, hogy el nem ítelhető, mert mensége elfogadható s a csendőr feljelentése mellözhető lett volna, de mellözni is kellett volna, mert az ily eljárás zaklatás, arra pedig a szabály a csendőrnek jogot nem ad, sőt ha az eset panaszt tárgyává tétetik, a csendőrnek gyűlhet meg a baja.

Ne feledje a csendőr soha sem, hogy az ő feljelentései épen olyan elbírálás alá esnek, mint azon feljelentések, melyeket ő ellene tesznek, s a mily bántó rá nézve az ő ellene tett alaptalan, vagy kevés alappal bíró feljelentés, mi miatt elégtételt is keres, ép oly bántó az állampolgárra nézve a jogalappal nem bíró feljelentése.

Tehát a csendőrtől megkövetelt igazságszeretletnek mindig a *humanismus jegyében* kell mozognia, hogy a célt szolgálhassa, mert az azzal ellenkező eljárások zaklatással fájulhatnak s a törvényes rend fönntartását csak akadályozzák.

A figyelmeztetés és megintést illetően még egy másik téves felfogásra is kell hogy rámutassunk. Ugyanis sok csendőr azt hiszi, hogy ezen jogaival csak akkor élhet, ha már befejezett kihágásokról van szó, vagy oly cselekményekről, melyek egy kihágás ismérveit mutatják.

Ez nem áll. Joga van minden oly esetben is figyelmeztetni — s ez kötelessége is — mikor az általa észlelt cselekmény vagy mulasztás, avagy állapot még törvénybe vagy rendeletbe ugyan nem ütközik, de abból bármire vagy bármire veszély keletkezhet.

Például: a gyermekeknek szokása, hogy a haladó koezi után kapaszkodnak. Tudjuk, hogy ebből az a veszély származhat, hogy a gyermek a forgó kerék küllői közé keveredik, kezét, lábát törheti, vagy nyakát szegheti. Tehát a csendőr ha ezt látná — bár ezt semmiféle törvény, vagy rendelet nem tiltja — a gyermekeket figyelmezteti, s nyomban el is kergeti, esetleg a szülőkhöz elővezeti, hogy azok velük elbánjanak.

Vagy pld. kutatásnak valamely telken, s a csendőr azt észleli, hogy már 1½ öl mélyre ástak s az omladékon falak feltámasztva nincsenek. Figyelmezteti tehát az illetőket a keletkező veszélyre, sőt ha a figyelmeztetésnek fogantatja nem lenne, az előjáróság beavatkozását is igénybe veszi, hogy a kellő védelmi eszközök alkalmaztassanak.

Minden pillanatnyilag beállható veszély esetében pld. tűzvész, vízáradás, hegyomlás jelentkezésekor pedig, vagy különösen oly esetben, mikor a csendőr a saját belátása szerint kell hogy eljárjon, nemcsak a figyelmeztetési és megintési, hanem egyéb jogait is köteles gyakorolni mindaddig, míg az emberélet, vagy vagyonra származható kárnak elejét nem vette, pedig igen sok esetben ilyenkor törvény, vagy rendeletsértésről szó sincs.

Összegezve az egészet, a csendőrnök legelemibb jogai, u. m. a figyelmeztetés és megintés minden oly esetben is alkalmazandó, midőn kifejezetten még törvénysértésről vagy rendeletáthágásról ugyan nincsen szó, de a fennforgó mulasztásból, cselekedetből vagy állapotból veszély, kár vagy szerencsétlenség támadhat, továbbá mikor a kihágás, vagy áthágás ismérveit mutató cselekményeknél vagy mulasztásoknál feltehető, hogy az el-

követő vagy mulasztó a törvény vagy rendelet intézkedéseit nem ösmeri, azaz a cselekményt, vagy mulasztást *nem tudatosan* követte el.

Leghelyesebb nyomon halad az a csendőr, a ki ilyen esetekben mindig azon feltevésre lép közbe, hogy a kihágó a törvényt nem tudva követte el a tiltott cselekedetet s ezen feltevésből kiindulva nem az a cél lebeg szemei előtt, hogy megtorló intézkedések alkalmaztassanak, hanem hogy a törvénynek rendeletnek hacsak az lehetséges figyelmeztetés, legfeljebb megintés által érvény szerzessek, szóval *humánus* felfogását érvényesíti.

A hol ily módon a cél el nem érhető, ott alkalmazandó csak a feljelentés, melyben mindenkor megemlítendő, hogy a figyelmeztetés és megintés sikertelenül alkalmaztatott.

A büntetteket és vétségeket minősítő törvényeink nagyobbára annyira közismertek a közlakosság előtt, hogy ezeknek megsértése esetében legnagyobb részben a szándékosság és tudatosság feltételezhető, s ennél fogva ezeknek csak megkísérlések is a megintés lehet a legenyhébb eszköz, de az ilyenkor alkalmazott megintésnek sem lehet más a célja, mint kihágások esetében; s helyesen is teszi a csendőr, ha ilyen esetekben követendő eljárásainál is mindenkor a humanismus vezet.

Természetesen oly esetekben, mikor a büntett vagy vétség már elkövetett, vagy a törvény rendelkezései szerint a kísérlet is büntetendő, a feljelentés megtételét elmulasztani *nem szabad*.

Ha cselekményeket minden apró-cseprő dologban ilyen fölfogás vezérli s csakis ott és akkor élnek feljelentési jogokkal, mikor már az enyhébb eszközök sikertelenek maradnak s emberies gondolkozás mellett türelemmel terjesztik a törvények, rendeletek megösmerését a nélkül, hogy a lakosságot zaklatnák, mintegy megmunkálják és előkészítik a talajt, a melyen a törvényes rend, a kifogástalan közbiztonsági állapot fölépülhet s az apró-cseprő törvénytlenégeket, vagy veszélyeket magában foglaló cselekedeteket, vagy mulasztásokat csirájában kigyomlálva lehetetlenné teszik, hogy nagyobb büncselekmények buján tenyészhessenek, végeredményben pedig a saját szolgálatukat könnyítik meg.

A sport és a csendőrség.

Irta: *Hein György* szalmivő-tiszthelyettes.

VII.

A vívás.

Mint értekezletem első részében említém, kifogok terjeszkedni a kard és szuronyvívásra. A kardvívánál a csendőrségnél érvényben álló kardvívási vezérfonalat fogom alapul venni. Mielőtt azonban a kardvívás előadásába bocsátkoznám, szükségesnek tartom, hogy ol-

asóimat — bár csak nagy vázlatokban is — a vivás történelmével ismertessem meg.*

A vivás művésze, vagyis azon törekvés, hogy ellenfélünk támadásait a lehető legegyszerűbb módon elhárítva őt megsebesítsük, a nélkül, hogy magunk megsérüljünk, oly régi, mint az emberiség; hogy tehát a vivás fejlődését megírassuk, vissza kellene menni egész az ősidőig; de ily mű megírásához egy emberöltő kevés volna.

Már az ősidőkben is ki volt téve az ember, részben embertársai, részben a vadállatok megtámadtatásainak s ez szülte természetesen a védekezést. Vivott életre-halálra ellenfeleivel azon erős elhatározással, hogy erejének és leleményességének tulsúlyával diadalt arasson ellenfele fölött.

Már Krisztus urunk születése előtt az egymás ellen táborba szállott hadseregek vezérei felesleges vérontás elkerülése céljából gyakran szembe állították egymással a két legjobb bajvivót, kik élet-halál harcukat a hadseregek szeme láttára vívták meg; a győztes fel hadvezére azután kirította az ellenséges táborra a hadisarczot.

Neró római császár idejében a «válogatott» társaság legizgalmasabb és legkedveltebb látványosságai közé tartoztak a gladiátorok párharczai. A zsufolásig megtelt aréna porondjára kilépett a két harcos, rövid, széles kardokkal felfegyverkezve, baljaikon a bivaly-bőrrel bevont pajzsral s megkezdették harcukat, a mely mindig az egyik, nem ritkán mindkettőnek a halálával végződött.

Még a középkorban is a nyers vad erő aratott diadalt az ügyesség felett; a legerősebb kar és a legjobb aczél vitték el a győzelm babérjait, az volt a győztes, a kinek a testét a legnehezebb pánczél fedte, a ki buzogánytal, vagy a mindkét marokra fogott szabályával a legerősebb vágást volt képes ellenfele mérni. Védekezésről szó sem volt, hanem arra volt a fősúly fektetve, hogy egy vágással pajzsot, mellvértet és kardot keresztülvágva, harcoképtelenné váljék az ellenfél.

Csak később, a mikor már a lőfegyver is használható lett, mely ellen a mellvért nem nyújtott védelmet, kezdték elvetni a nehéz szerelvényeket, s gyalog folytatva a «harczot», a könnyebb kardokat használni, melyeknek kezeléséhez már több ügyesség, mint testi erő kellett. A halálos vágások helyét adtak a gyorsabb és már kevésbbé végzetes támadásnak, a mely lehetővé tette a támadónak, hogy eredménytelenség esetén gyorsan védő helyzetbe vonuljon vissza. Ennek természetes folyamánya volt az, hogy a vivók mindegyike azon fáradozott, mikép egy általános védelmi módot találjon fel, a melyet hosszas és folytonos gyakorlattal révén a tökély oly fokára emelt, hogy az egy kevésbbé ügyes

és gyakorlott vivóval szemben nagyon is hatályosnak bizonyult. A ki e téren a legjobb eredményt érte el, az volt a mester, a ki ezen tudományába csak azokat avatta be, a kik esküt tettek és becsületzavukat lekötötték, hogy a módszert senkinek el nem árulják.

Akkori időben a hosszu egyenes és mindig éles kard viselése általános divat volt s mintegy az öltözék kiegészítő részéül szolgált s ép ezért nem lehet csodálkozni azon, hogy a párvialatok mindnaposak voltak s a kardok, a legesekélyebb sértésre — minden előzetes tárgyalások nélkül — rögtön kirepültek helyeikből. A mult század végén azonban ezen szokás is lassan kijött a divatból és így természetesen a párbajok is ritkábbak lettek.

Bár a vivás nagyon el volt terjedve, mégis az első, erre vonatkozó művek Németországban jelentek meg 1529-ben Lebkommer és Paurneindt kiadásában. E könyvek szerint Németországban a vivók egyesületeket alkottak, mely egyesületek között minden esetre a legkíválóbb a «Brüderschaft von St. Markus vom Löwenberge» volt, melynek tagjait röviden «Märksbrüder», magyarul «Märktestvérek»-nek neveztek. Ezen vivóegylet császári páteensek által különféle jogokkal és kiváltságokkal ruházottak fel s vezetői általában is, de főleg mindenemű becsület ügyekben és a sport terén kiváló és nagyon keresett szakteknétek voltak. A XIV. században úgy látszik több vívmester létezett már, de ezek úgy mint mindenki, a ki a vivás rendszeres tanításával foglalkozott, előbb-utóbb össze jött ezen egylet vezetőségének tagjaival, (egy kapitány és négy mester), kik a legelőzékenyebben felszólították, hogy az alapszabályok kötelező voltának elismerése mellett lépjen be az egyletbe, vagy pedig mérkőzzék meg velök.

Ezen eljárás folytán a Märk testvérek egylete ügyszólván vivó akadémiává nőtte ki magát s nagyon sok mester ezen egylettel kapta oklevelét, mely őt a vivás tanítására jogosította. Később, a mikor ezen egylet már egész Németországban befolyásra tett szert, az összes mesterek, a kik a vivást nyilvánosan tanítani óhajtották, önként jelentkeztek vizsgára, a mely Frankfurtban nagy ünnepségek keretében folyt le. A kapitány és mesterek, nemkülömben az összes Frankfurtban jelenlévő Märktestvérek a vásártéren felállított pódiumon a nyilvánosság előtt vívtak a pályázóval, a kit, ha a próbát becsülettel kiállotta, a kapitány diszkardjával mesterré avatott. Mintán a pályázó ily módon elnyerte a mesteri czimet, jogosítva volt a Märktestvérek által alapított arany oroszán rendjel viselésére és a vivás akadálytalan tanítására.

Nagyon természetes, hogy ezen egyletnek később ellenlábasa is támadt a «Federfechter» egyesületben. Ezek nevüket (magyarba visszaadva «tollvivók») onnan nyerték, hogy ok nem oly súlyos fegyverekkel vívtak, mint a Märk-testvérek, hanem a sokkal könnyebb és czélszerűbb kardalaku törrel, a mely úgy szurásra, mint vágásra alkalmas volt. A két egyesület tagjai ott, a hol

* Kuttforrásul szolgált a «Die moderne Fechtkunst» című mű, a mely 1896-ban Ristow Gusztáv, akkori cs. és kir. szászados által adatott ki.

Virágoskorba barkolt bomba.

csak összejöttek, mindig megmérköztek s a mikor há-
tározott előnyt egyik sem tudott magának biztosítani a
másik felett, akkor összeolvadtak egy egyesületbe.

Az egyesületek tagjai szigorú alapszabályok betartására
voltak kötelezve s ha valaki ezeket ismételtlen meg-
szegte, vagy pedig az egyesület becsületét veszélyeztette,
az kardját nyilvánosan megfosztatott és az egyesület
büszke tagjainak sorából törölve lett. Az idők folyamán
azután még több egyesület alakult meg, de miután kü-
lönösebb befolyásra nem tehetek szert, lassan önma-
guktól feloszlottak.

De nemcsak Németországban, hanem Spanyol-, Fran-
czia- és Olaszországban is voltak ilyen vívó egyesüle-
tek, a melyek a társadalom legelőkelőbb tagjaiból ala-
kultak s a vívás terén nagyon szép eredményeket értek
el, a mi a hátramaradt szakkönyvekből kétségtelenül
megállapítást nyert. Habár Spanyolországban már a
XIII. században erősen ki volt fejlődve a vívás művé-
szete, mégis csodálkozni kell azon, hogy ott az az évek
folyamán nemcsak, hogy előre nem haladt, sőt hanyat-
lott, mert tény az, hogy a vívást már a későbbi szá-
zadokban kizárólag a francziák és olaszok emelték min-
dig magasabb tökélyre.

Úgy Francia- mint Olaszországban behatóan tani-
tották a vívást s a törekvés, a vívás terén is az egy-
szerűséget, a finomságot és az eleganciát meghonosítani,
meg is termé gyümölcseit, a mennyiben a nehéz kar-
dok lassankint eltűntek a vívótermékből s helyt adtak
az egynes, szurásra és vágásra egyaránt alkalmas
könnyebben kezelhető kardnak. Ez időben kezdték a
vívást más alapokra fektetni. A mesterek azon fáradoz-
tak, hogy újabb támadási és védelmi fogásokat fedez-
zenek fel; hogy cselvágásokkal közelítsék meg az ellen-
felet és hozzák zavarba, szóval alárendelték a yers
erőt az ész hatalmának.

A XVII. század végén és a XVIII. században már

a vívás általánosan el volt terjedve s úgy Francia-
mint Olaszország minden nagyobb városában voltak
vívótermek, a melyekben a vívást már nem a párba
előkészítő iskolájának, hanem kizárólag sportnak tekin-
tették. Minden vívóteremben az általánosságban elfo-
gadott vívási rendszabályok szerint vívtak s ezen rend-
szabályokat minden egyes vívónak feltétlenül be kellett
tartani. Ez időre esik a vívótermekben a fejdékek hasz-
nálata is.

Még napjainkban is a vívás ezen alapelvek szerint
gyakorlatik, csakhogy természetesen a mai finomodott
izlésnek megfelelő módon. Ma is két iskola szerint vív-
nak: a franczia és az olasz szerint.

A francziák módszere a csuklóból, az olaszoké pedig
a könyökből való vívás. A gyakorlati szempontok figye-
lembevételével határozottan az olasz módszernek kell
elsőbbiséget adnunk, mert míg a csuklóból való vívás-
nál a vágások legtöbbje lapjával érinti ellenfelünket,
addig a könyökből való vívásnál ez majdnem kizártnak
vehető, mivel már a kard tartása olyan, hogy a vágá-
sok csak élel vihetők keresztül. Ez az oka annak, hogy
manapság az olasz vívás sokkal nagyobb tért hódított
magának, mint a franczia.

Magyarország vívóterméiben is ma már csak az olasz
módszer szerint tanítanak, de felvetnék és erősen kul-
tíválnák a régi magyar iskolának egyes kitünő vágásait
is. A magyar nemzet harciasas nép lévén, már ősidők-
től kezdve első helyet foglalt el a testedzés terén. Tör-
ténelmünk tele van világhírré szert tett férfiak neveivel,
a kik a fegyverforgatásban legyőzhetetlenek voltak.
Férfias bátorság, megalkuvást nem tűrő erély és lova-
giasság jellemzik ősapainkat, a kik a magyar névnek
külföldön is nagy tekintélyt és hírnevet szereztek. Sa-
játosság, kizárólag magyar és eredeti harcsmódor je-
lemezte Magyarország bajnokait, semmi mesterkélttség,
semmi természetellenes nem volt bennök, minden moz-
dulatukból meglátszott az egyéni vonás, a mely elütött
minden más nemzetétől.

A magyarnak is megvoltak lovasjátékai és gyalog
harczai! A leventék szívök választottjainak színeiben
jelentek meg a porondon s mérköztek lóháton és gya-
log, lánzsáival, buzogánnyal és karddal. Egy-egy ilyen
harzi játék a koronás király jelenlétében folyt le s
napokig tartott, míg az összesereglett daliák egymással
küzdöttek. Ha eltört a lánzsa, ott volt a kard és
buzogány, a melyeknek forgatásához ember kellett.

Daczára annak, hogy a magyar leventék súlyos, ne-
héz fegyverekkel vívtak, még sem fajultak el ezen
harzi játékok, mert nem a legerősebb kar győzött, ha-
nem az vitte el a babért, a ki ügyességgel és furfang-
gal túltett a másikon, a ki testi erőben felette állott
ellenfelét ügyes mozdulataival s támadásának gyorsasá-
gával tudta harczeitelenné tenni.

Természetesen ezen harzi játékokban csak a mág-
nások ifjai vettek részt, a kik vagy az udvarnál apródi
minőségben tettek önkéntes szolgálatot, vagy pedig na-

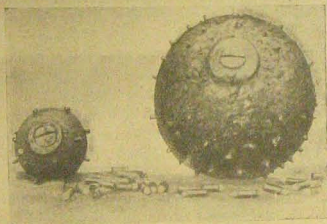
gyon közel állottak az udvarhoz. Mátyás király, kinek dicső alakját oly sok monda és legenda övezi, a hagyomány szerint egy alkalommal szintén részt vett egy ily harczy játékban, és pedig azért mert egy cseh őriást senki legyőzni nem tudott. A cseh őriás megtudva a király ezen szándékát előre kijelentette, hogy le engedí magát győzni. Csakhogy Mátyás király nem volt az az ember, a ki az ilyen alkuba belement volna s ép azért oly öltözetet választott, a melyben a cseh őt meg nem ismerhette. A harc mindjárt kezdetén komolyan folyt s hosszas küzdelem után Mátyás király a cseh őriást egy ügyesen alkalmazott lándzsa döféssel nyergéből kivetette. Csak azután hült el a cseh őriásban a vér, a mikor ellenfele rostélyát felemelte s ő legyőzőjében a királyt ismerte meg.

Ifjaink természetesen mind katonák voltak s így nem

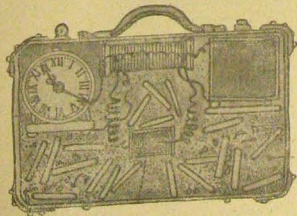
Torpedótól talált hajó.

volt egy szál éles kardra kiállani, a kiket rangban megelőzték. Így mi sem volt természetesebb, mint az, hogy a tisztí kar minden egyes tagja igyekezett magát a

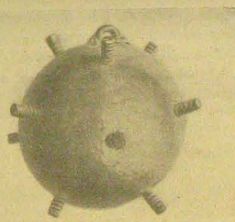

Bomba.

megyünk tulzásba, ha azt állítjuk, hogy a vivás is egyedül a tisztí kar által gyakoroltatott. Huszázredekinkben általánosan bevett szokás volt, hogy az ezred kötelékébe ujjannan beosztott tiszt mindazokkal köteles

Pokolgép.

Bomba.

kardforgatásban tökéletesíteni, nem tudva, mely napon lesz kénytelen elégtételt kérni, vagy adni.

A rendszeres vivás azonban nálunk csak az utolsó évtizedekben kezdődött, még pedig a francia módszer szerint s csak 1896 óta honosult meg az olasz módszer.

Hogy a magyar embernek nemesak hajlama, hanem határozottan nagy tehetsége van épen a viváshoz, az minden kétségen felül áll, mert rövid pár év alatt egy olyan magyar gárda fejlődött ki, a mely nemesak az ország határain belül ismert, hanem, a mely a külföldön is általánosan dicséretnek és kitüntetésnek örvend. Napjainkban már a külföldről gyakran jönnek kiváló mesterek és amatőrök, a kik részt vesznek versenyeken s itt méltó ellenfelekre találhatnak.

Röviden elmondottam néhány adatot a vivás történelméből csak azért, hogy csendőreink, a kik e téren szintén kiképzést nyernek, tudomással bírjanak arról,

hogy a vivás mily régi és kedvencz foglalkozása a katonának, nemcsak azért, mert arra lépten-nyomon szükség van, hanem azért is, mert főleg a vivás az, a mely az emberben kifejleszti a legszebb erényeket: az egyenes, katonás jellemet, a nyílt szívűséget, az önruralmat a bátorságot, önbizalmat és a lovagiasságot.

És hiányzik meg nekem, hogy ezen jellemtulajdonságok nélkül a katona, de főleg a csendőr hivatásának eleget tenni nem képes. A legénységi állományu katona manapság vajmi ritkán jut abba a helyzetbe, hogy önállóan, saját felelősségére működjek, a csendőr pedig ha szolgálatba lép — nagyon gyakran szolgálaton kívül is — már teljesen önállóan működik, felelős minden tetteért, eljárásának helyességétől emberek élete és vagyona függ.

Ő az állambatalom képviselője; a polgárok nyugodtan térhetnek pihenni, mert őrködik felettük a csendőr, ki elől pinceoduiba húzódik meg a bűn, ármány és gonoszság.

Ki az, a ki a gyilkost kézrekeríti és a büntető igazság szolgálatának átadva, a megsértett jogrendet ismét helyreállítja? Ki az, a ki uttalan ösvényeken zivatarban, fagyban, hófúvásokban törtet előre s a félig megfagyott utast, életét megmentve, biztonságba helyezi? Ki az, a ki a rohanó árból saját élete kockázatásával megmenti a földoklót és kibozza az égő zsarátokokból halálfelelem nélkül a csecsemőt és teszi le a fájdalomtól félőrült anya kebelére?... Senki más mint a csendőr!

Ily szolgálatakat csak jellemes, becsületes, önzetlen és bátor férfiú tehet, s ép azért, mert a csendőrben ezen jellemtulajdonságoknak fokozottabb mértékben kell meglegnie, szükségese, hogy minden alkalmat megragadjon, mely ezen erények öregbítését hathatósan előmozdítani képes. Minthogy pedig a vivás e tekintetben szintén fontos tényező, nagyon ajánlom, hogy azt minden adandó alkalommal gyakorolják.

Kardviszási vezérfonalunk dióhéjban tárgyalja mindazon mozdulatokat, vágásokat és védeéseket, a melyekre a csendőrnek szüksége van. Nem szándékom az abban foglaltakat meggyarázni, vagy újabb gyakorlatokkal bővíteni, mert egyrészt arra jogosítva nem vagyok, másrészt azonban az egy oly szakember által lett összeállítva, a ki a vivás terén még ma is kiváló szaktekin-tély s így vezérfonalunk sem lehet más, mint szakmunka.

*

Következő cikkemben csak útmutatást óhajtok adni arra, hogy miként és mily módozatok figyelembe vétele mellett gyakorolják csendőreink a kardviszási vezérfonalban foglaltakat; fel akarom kelteni a vivás iránti érdeklődést és reá akarok mutatni arra, hogy a csendőrnek életszükséglete a kard és szuronyvivás.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A torpedók és bombák anyaga.

— Képekkel. —

1846-ban Schönbein és velete egyidejűleg Böttger arra az érdekes tapasztalatra jutottak, hogy a gyapot tömör salétromsavba mártva, majd kimosva, megszáritva, külsőjére nézve változást alig szenved, sajátágaira nézve azonban egészen különbözik. Az ekképpen előállított *robbanó-gyapot* ugyan melegítés vagy ütés után szilárd maradékot nem hagyva, hevesen eldurran, sokkal nagyobb hevességgel, sokkal alacsonyabb hőmérséklet-nél, gyorsabban mint a puskapor.

A robbanó gyapot e sajátágai kiváló mértékben keltették föl iránta a figyelmet, mert azt reménylették, hogy ez anyag feltalálásával a puskapor napjai meg vannak számlálva. A reményesség azonban, — hogy a robbanó gyapotot a puskapor helyett alkalmazhassák, — nem teljesült.

Az a körülmény, hogy sokszor már 80, sőt 69 foknál is felrobban, a kezelésre, szállításra veszélyessé teszi a robbanó gyapotot, pillanatnyi és rendkívül heves elégszénél fogva pedig lövő fegyverekben a cső anyaga megrongálásának veszélyeztetése nélkül nem alkalmazható.

Kitünően használható azonban mint robbanószer bányamunkálatoknál, sziklarepesztéseknél s majdnem pótolhatatlan a tengeri ütközetekben, mint a *torpedónak*, e tengeri szörnyetegnek töltő anyaga. A torpedók komprimált robbanó-gyappal vannak töltve. A torpedó észre nem vehető megjelenésénél és rendkívüli erejénél fogva az ellenséges hajók valódi réme.

Igy a víz sima tükrén gyanútlanul tova sikamló hajó, ha egy ily leselkedő szörnyetegre akad, előbb, mintsem gondolni, partra száll, partra, honnan nem lesz utja sohasem.

A lőés, mit a hajó a torpedónak ad, meggyújtja a gyújtóanyagot, s ez felrobbantja a robbanó gyapotot. Veszélyességéről, pusztító erejéről nem egy példa áll előttünk. Egy alkalommal Franciaország egyik robbanó-gyapot gyárának szárító kamrájában ezer kilogramm gyapot robbant fel. A robbanás a gyárt a szó szoros értelmében megsemmisítette. Egy méter magas falak nyom nélkül eltűntek s a legnehezebb tárgyak bihatetlen távolságra dobattak el.

A gyapot nem az egyetlen anyag, mely salétromsavval kezelve, robbanó tulajdonságot kap. Ilyen kezelés mellett robbanó lesz a fűrészpor, papiros, szalma, cukor, sőt még a hőlgyektől a toilettiszerekben annyira felhasználható glicerin is.

Nobel Alfréd svéd mérnök volt az, ki húsz és egy-néhány évvel ezelőtt egyszerű módot ajánlott glicerinből új robbanó anyagnak, a nitroglicerinnek vagy Nobel-féle repesztő olajnak előállítására.

A *nitroglicerin* sárgás színű, olajszerű folyadék. Rázás, ütés, dörzsölés, nyomás mindmegannyi mechanikai hatás, mely az anyagot a legborzasztóbb robbanásra készíteti.

Meggyuladván, egyszerre egyidejűleg ég egész tömegében, miközben nagy mennyiségű gázok válnak mint égési termékek szabaddá. Ez az oka, hogy a *nitroglicerin* robbanó hatása sokszorosán felölmúlja a puskaporét és robbanó gyapotét. Főgő testtel, például gyújtóval megérintve, nem durran el, csak nehezen ég.

Kalapácsütésre csak azok a részek robbannak el, melyeket a kalapács közvetlenül talált. Történjek azonban a hatás a reá zárt térben, a robbanó anyag elképzeltetetlen erővel ég el egész tömegében, szétszúzza, rongva mindent, mi közelében akad. A *nitroglicerin* hatásának megítélése végett Nobel kísérleteket tett.

1865 ben Stockholm mellett gránitba egy 3—4 méter mély lyukat furtak és 5 font repesztő olajjal töltötték meg.

A robbanás után körülbelül 210 köbméter gránit, melynek súlya 3800 mázsa, zúzódtott össze és az egész hely összeroppedezett.

A *nitroglicerin* robbanó ereje s az a tulajdonsága, hogy robbantásoknál a köveket nem szórja szét, mint a puskapor, kiválóan alkalmassá teszi sziklarepszítésekre, robbantásokra.

Nagyon rossz azonban, hogy kezelésénél, szállításánál s különösen megfagyott állapotában könnyen felrobban. Ez ébresztette fel azt a törekvést, hogy a *nitroglicerin*nek oly alakot adjanak, mely mellett robbanó ereje változatlanul megmarad, veszélyessége pedig csökken. Ily alakot nyert a *nitroglicerin* a *dinamitban*, a mely nem más, mint a *nitroglicerin* kova vagy szénporral főliszivatta.

A *dinamitban* a *nitroglicerin* veszélyessége híjjával megvan a *glicerin* minden haszna.

A *dinamit*, a mint a kereskedelemben elő szokott fordulni, olyan, mint a kemény, papirosba csavart agyagsár darab. Rázás, gyöngye ütés, meggyújtás nem robbantják fel. A *dinamitgyárak* munkásai aképpen szokták a gyár látogatói előtt a *dinamit* veszélytelenségét szemléltetni, hogy a papirosba foglalt *dinamit*-hengert (*dinamit*-patront) gyújtóval meggyújtják a *dinamitláng*-nál szivarra gyujtanak.

A birtelen ütés az a hatás, a melyre a *dinamit* felrobban. Ilyen gyors ütést a *dinamitra* rendszeren olyan anyagokkal mérnek, a melyek a legkisebb ütésre maguktól is felrobbannak. Felrobbanván a *dinamit*, irtózatos az a helyi hatás, melyet minden oldalra kifejti.

A legvastagabb gerenda, ha reá *dinamittöltényt* teszünk és elrobbantjuk, menten ketté törik, a vastuskók összezúzódnak, a boltozatok beszakadnak, a sziklák összemorzsolódnak.

Épp úgy működik a *dinamit* — a pokolgépek, a gyilkos bombák és töltő anyaga — a víz alatt is. Háborúk

alkalmával a hidak, erősségek elrombolására a *dinamit* megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz.

Legújban az aldunai *Vaskapu szabályozásánál* nagy szerep jutott a *dinamitnak*.

A Dunának festői tájakban legszebb vidéke a magyar Al-Duna, de hajózási szempontból legveszedelmesebb. Voltak benne szakaszok, a melyekben a hajóknak a mederből kiemelkedő sziklaücsök, szirtek, örvények ütésütésjében, borzalmas zuhatagok felett kellett elhaladni. Valóságos Isten-kísértés volt egy ilyen hajó-út megtétele a Vaskapun. A Vaskapu-szabályozással a hajózás merész akadályai: a mederből kiálló szirtek eltávolították. A sziklák eltávolítása nagyrészt *dinamit* segítségével történt.

Itt robbantották fel az aldunai munkálatoknál használt, de egyébként is robbanó anyag-tartalomra pártját ritkító legnagyobb aknákat, mely 12,000 kilogramm *dinamittal* volt töltve és a mely 32 méter mélységig, közel 70 méter hosszban egy 65 méter magas sziklarészt döntött le. Három országban hallották a dörgést, mely a *dinamit* felrobbanását követte. Hegyek rázkódtak, szirtek rendültek meg, éppen mint mikor a föld megindul.

Pikrinsav (ekrazit, melnit, liddit, silotvor stb.). A *pikrinsav* újban minden robbantószert kizsírított az európai hadseregek fölszereléséből; kizsírított pedig azért, mert tiszta állapotban teljesen veszélytelen, mindenütt könnyen beszerezhető, nem változik, robbanó hatása pedig legalább is egyenlő a *dinamit*ével és mert minden káros élettani hatása. Tisztán is használják; hogy könnyebben feldolgozható legyen, különböző anyagokat tesznek hozzá. A robbanásnál támadó füst fekete színű, mivel nincs elég oxigénje az összes széntartalom elégetésére. Ha a füst sárga, akkor az ekrazit egy része nem robbant fel.

Ha az ekrazit tiszta, teljesen érzéketlen az ütéssel szemben; hogyha azonban pikrinsavas sók vannak jelen (ilyenek az ekrazitnak fémekkel — rézzel, cinkkel, ólommal, vassal, higánnyal — való érintkezésénél nedves levegőn képződhetnek), akkor nagyon érzékenyé válik. A fehér bádogot az ekrazit nem támadja meg.

Nemrég egy egész új robbanó anyag feltalálásának híre járta be a német lapokat. A feltaláló dr. Jünemann. Ennek állítása szerint, az ő robbanó anyaga olyan hatalmas, hogy a bol felrobban, messze körben megöl minden élő lényt, — a nélkül, hogy sebet ejtene rajta — s minden éghető anyagot felgyújt. A találmányt egyelőre csak rakétákon próbálták ki s konstalták, hogy három rakéta elegendő egy 12 zászlóaljából alakuló csapat megsemmisítésére. Olyan hosszú vonalon, a melyet ez a csapat elfoglalna, kikötötték 24 macskát; a három rakéta megölte valamennyit s élegetett mindent, a mi közbeesett. Azt hiszi a feltaláló, hogy új anyagának különösen várostromoknál és tengeri ütközeteknél lehet hasznát venni. Az anyag igen olcsó; egy löveg megtöltése alig egy forintba kerül.

Nincs benne lehetetlenség, hogy a kémia haladásával a közel jövő új robbanó anyagokat fog produkálni, olyanokat, a melyek hatása az eddigiekénél is sokkal nagyobb; olyanokat, amelyek várakot, megerősített táborokat egy csapásra semmivé tesznek. Könnyen belátható, hogy a fegyverek ilyen tökéletessége mellett a további háboruzás teljes lehetetlenné lesz téve. Erős meggyőződésem, hogy csakis a tudomány hatalma fogja megszerezni a világnak az örök béke örömét.

A kardból ékevasat, esakányt, kalapácsot, gépeket csinálnak, az ágyúkból istenházába hívó harangokat, a haza, az emberiség, a tudomány szolgálatában nagy érdemeiket szerzett férfiaknak emlékoszlopokat öntenek, s a robbanó anyag a kulturának kizárólagos szolgálatába szegődhetik.

(Universum.)

HIREK.

Baleset. A hajdunánási őrsnek Gagyi Lajos cz. őrsvezető és Takács Pál csendőrből állott rendes szolgálati járőre október 24 én a Vecsey tanyára érve, ott Groszmann Gyula bérliével beszélgettek. A beszélgetés folyamán Groszmann a járőrnek egy Mannlicher szerkezetű pisztolyt mutogatott. A pisztoly, mutogatás közben Groszmann kezében esült és a lövedék Gagyi Lajos cz. őrsvezető jobb alkarjába furdott. Az őrsvezető által szenvedett sérülés könnyebb természetű.

Megtámadott őrsvezető. Október 20-án este nyolcz óraker Nográdmegyében a zlatnói üveggyártelepen Vörös István poltári őrsbeli őrsvezetőt szolgálatteljesítés közben horvátországi vasúti munkások megtámadták. Vörös őrsvezető támadóival szemben szuronyát használta és Bukavina Markót életveszélyesen megsebesítette, mire utóbbinak társai a támadással felhagytak. A sérült Bukavina orvosi gyógykezelés alá vétették.

Lőtolvajok ildőzése. Beszterce város északnyugati batarában október 22-én este nyolcz óraker Gál Antal őrsvezető és Molnár Zsigmond cz. őrsvezetőből állott járőr két menekülésben levő, felfegyverkezett lőtolvajra bukkant, kik a járőr láttára futásban kerestek menedéket. A járőr a menekülők után két lövést tett, de nem talált. A tolvajok a lopott lovak visszahagyásával, a nélkül, hogy felismertettek volna, elmenekültek.

Vonatkiskilás. Október 24 én Budapest felől a szolnoki vasúti állomásra érkezett 610. számú személyvonat három utolsó kocsija hibás váltóállítással (alváltás) következtében kiskilott s az utolsó előtti III. osztályú személykocsi feloldott, minek következtében Pataki Lajosné fegyvernek, Kiss Károly kunhegyesi, Horváth Jánosné piskii lakosok sulyos, Horváth István nyolcz éves fiu, Németh Margit és Németh Ignác pedig könnyű sérülést szenvedtek. A kir. ügyesség a helyszínen szemlélt tartott, a minek eredményeként a kiskilásban bűnös Bálványi Géza, a váltótörny felügyelő altisztje és Fricz István váltóór elözetes letartóztatásba helyeztek.

Tűz. A máramarosmegyei Borsa község batarában október 19-én tizenkét hold fenyeves erdő, október hó 20-án pedig Borsa községben 200 lakoház és melléképülete, köztük a községháza is, több százezer korona kárértékben legett. A tűz keletkezési oka — melynek kiderítésére kilencz csendőr összpontosított — eddig ismeretlen. A tűz oltásánál ellenszégülések is történtek, a miből kifolyólag Bretán László cz. őrmester és Sztecsunic

László csendőrből állott járőr szuronyát használta s Mihályi Stefán sulyosan és Mihályi Juont és több elmenekült társát könnyen megsértette.

Uj patkósarok. *Jobban József*, m. kir. főállatorvos, a honvéd központi lovasiskola tanára egy oly patkósarokt szerkesztett, mely praktikusságánál fogva az eddigieket messze felülmulja. Ezen patkósarok csavaralakra és használatat következében magamagát élesíti s ennélfogva a lovat a csuszástól feltétlenül megóvja. E tulajdonsága mellett még az a nagy előnye is megvan, hogy használatánál pártatiprás elő nem fordulhat. E patkósarok háromféle nagyságban készülnek és 1., 2. és 3. számmal jelölveik. Ára az 1. számmak 4 korona, a 2. számmak 5 korona és a 3. számmak 6 korona 100 darabonként, mely összegből a megrendelést eszközölő kovácsok 10% árkedvezményben részesíttetnek. A csendőrség céljaira legalkalmasabbak az 1. és 2. sz. patkósarok. Megrendelhetők a «Közp. Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság» áruosztályánál, Budapest, V. k. Váci körút 26. sz. a.

KÜLÖNFÉLÉK.

Soványító kúra. Nemesca a gyaloglás és hegymászás soványító, hanem így hat minden egyéb testi munka, sport és dolgozás. Uszás, biciklizés, evezés, vivás, favágás, kapálás, stb. egyaránt használható. Csak egy szabályt ne téveszszünk szem elől soha: Az, a ki nem ismerve szervezete épességét s nem ismerve képességeit, túlzsába esik s mértéktelen testi munkát végez, életével játszik. Még teljesen ép szervezetű egészséges fiatal embereknel is megesik, hogy nagy testi munkával járó sportokat, biciklizést, evezést, uszást mértéklenül üve sulyos, néha végzetes szívbetegségeznek, hát még a különben is gyakran beteg szívű kövér embereknel hogy ne eshetnék meg! A végsőig óvatosnak kell lenni. A testi munkát mint fogyasztó és egyúttal izmosító kurát nagy tökéletességre vitték a trainerek. A legtöbb sportnál elsőbbsége van annak, a ki könnyű testsúly mellett nagy izomerejű. Épen ezért a bivatásos sportemberek a versenyek előtt egész sajátszerű életmódot folytatnak, mely gyakran nem más, mint az egészséges ellen elkövetett merényletek egész sorozata. Példaképen álljon itt Worthington leírása nyomán egy ilyen training életrendje, mely egy 25 éves, igen erős 78 kilogramm embert hat hét alatt 10 kilogrammal könnyebbé tett: 1-5 ó nap. Felkelés reggel 6 óraker. 40 gr keserűs, 1/2 órai lassú sétá, 8 óraker Beefsteak, fél csésze tea kevés tejjel és czukorral, kevés száraz vagy piritós kenyér. 9 órától 12 óráig sétá, óránként 5 1/2 kilométert haladva. 1 óraker: ebéd, mely sovány sült marhahúsból, zöld főzelékből, kevés sörből, kevés kenyérből áll. 2 órától 4 óráig sétá, 5 1/2 kilométert haladva óránként. 5 óráig 1/2 csésze tea, kevés száraz vagy piritót kenyér, két lágy tojás. 6 órától 8 óráig sétá, mint előbb. 9 óraker 1/2 pohár (körülbelül 2 deciliter) sör, kis darab száraz kenyér, 1/2 óras lassú sétá. 10 óraker lefekvés. Ugyanígy 3 napig. 4-ik nap. Mint előbb, de a keserűs elmarad s délelőtt 10 órától 12 óráig flanel- és gajpírnubákba,

esetleg kabátokba burkolózva a leggyorsabb rohamlépésben séta, közvetlen utána hideg zuhany. 4 órakor 3 km evezés. 5-ik nap. Mint előbb; evezés délelőtt is, rögtön utána hideg zuhany. 12 órakor 1 pohár xeresi bor. Séta rohamlépésben 3 órától 4 óráig. Négy órakor másfél kilométer evezés a legnagyobb megfeszítéssel. Ez a rend aztán marad napokig.

Asszony börtönőr. Napjainkban már a nő igen sokféle állást tölthet be s van asszony bérkoecsis, vasúti pályáőr, hordár, lelkész, sőt újabban Amerikában rendőrszolgálatot is teljesítenek nők, nem is említve a nőorvosokat s Curie asszonyt, a ki egyetemi tanár. De mindezen túltesz Svájc, a hol már tizenhét éve egy nő visel börtönőri tisztet. A derék asszonyág 31 év előtti férjhez ment egy börtönőrhöz, a ki tizenhét éve, hogy elhalt s az özvegy, a kinek kilencz gyermekéről kellett gondoskodnia, elfoglalta elhalt férje állását s viseli följebbvalóinak teljes megelégedésére még ma is. Azt mondják, hogy igen jó szívéen s mégis erélyesen bánik a durva lelkű felegyenczekkel. Ő ügyel rájuk, ha mezei munkát végeznek s ő zárja be őket esténként a czellájukba. De erre talán szükség sincs, mert 17 év óta még egy fogoly sem szökött meg s a kiszabadultak közül sem panaszkodott egyetlen egy sem a börtönben eltöltött évek miatt. Sőt némelyik vissza is kívánózott az ódon börtön falai közé, a hol a derék börtönőr-asszony anyaként viseli gondját a raboknak.

A levélboríték jubileuma. Egy közkeletű czikknek a levélborítéknak jubileumához értünk. Most múlt ugyanis száz éve, hogy Brewes brightoni papirkereskedő a mostani alakú levélborítékokat forgalomba hozta. A levélboríték tehát angol találmány, de közel hatvan évnek kellett elmúlnia, míg általánosan elterjedt a világon. Csak 1850 körül kezdett divatba jönni, míg addig a levélpapirt egyszerűen összehajtogatták, úgy, hogy a beiratlan fele essék kívül s azután lepecsételték vagy ostyával ragasztották le. Ez az eljárás nagyapaink idejében még általános szokás volt.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelek, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Cs. Gy. v. cs. cz. őrszevető. A kérvények átvizsgálása most van folyamatban; a kinevezések tehát csak ezután fognak megtörténni.

Muramenti őrs. A tervezett nyugdíjtörvény részleteit még nem ismerjük.

T. őrszevető Csacza. Az a kérdés, hogy melyik polgári iskolában akar vizsgálni, mert majdnem minden iskolában más tan- könyveket használnak. Különbön bármelyik antiquarius könyvkereskedésben megkapja a könyveket használt állapotban is.

Sz. J. őrszevető. Ha orvosi tilalom vagy egyéb különös ok nem forog fen, fontos esetben nem tiltható el a kimeneteltől.

M. J. jörm. A mint ez alkalommal is, valószínűleg azelőtt is a kitűzött határidő után érkeztek a megfjétések s így figyelembe vehetők nem voltak.

Vas őrszevető. Az illetékek emelésére nézve megtalálja a felvilágosítást múlt számunk első közleményében. A nyugdíjtörvény kidolgozása most van folyamatban, részleteit még nem ismerjük.

HIVATALOS RÉSZ.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi október hó 26-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1907. évi november hó 1-ével legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

A m. kir. csendőrség állományában:

I. osztályú századosá:

Mészáros János, II. osztályú századost a II. számú csendőrkörület állományában;

II. osztályú századosá:

1907. évi november 1-ei ranggal:

Wachsmann Vilmos főhadnagyot, a VII. sz. csendőrkörület állományában;

főhadnagyokká:

a következő hadnagyokat:

1907. május 1-ei ranggal:

Tóth Sándort, (20. rangszám) a II. sz. csendőrkörület állományában, továbbá:

1907. november 1-ei ranggal:

ankerstocki Stockinger János, II. sz. csendőrkörület-beli hadnagy rangjának fentartása mellett:

Förgách Elemért, (2. rangszám) a VII. sz. csendőrkörület állományában;

hadnagyokká:

1907. november 1-ei ranggal:

a következő hadapród-tiszthelyetteseket:

Stagl Miklóst,	(1. rangsz.) a VIII. sz.
Hausenblasz Oskárt,	(2. ") az I. "
Fozmann Lászlót,	(3. ") a VI. "
szamosfalvi Panajót Sándort,	(4. ") a III. "
Marschall Kálmánt,	(5. ") az V. "
Szekendy Bélát,	(6. ") a II. "
hindi Szabó Lászlót,	(7. ") a III. "
Vincze Albertet,	(8. ") a VIII. "
Donó Árpádot,	(9. ") az I. "
besenyei László Bélát,	(10. ") a II. "
Dalmy Józsefet,	(11. ") a VI. "
Kaffka Károlyt,	(12. ") a VII. "
Szabó Vinczét,	(13. ") a VIII. "
Hieronymi Lajost,	(14. ") a VIII. "
Mórilz Lászlót,	(15. ") a III. "
Kürthy Endrét,	(16. ") a IV. "

csendőrkörület állományában.

I. osztályú százados-számvivőkké:

a következő II. osztályú százados-számvivőket:

Fenesi Józsefet az V. sz., és

Matéka Jánost a II. számú csendőrkörület állományában.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyezettek:

1907 november hó 1-ével:

Rómay Béla II-od törzsztszati teendők végzésével ideiglenesen megbízott I. osztályú százados, hasonló minőségben a VII. sz. csendőrkerületől, a VI. sz. csendőrkerülethez.

Krausz Antal, a m. kir. I. sz. csendőrkerületnél létszám felett vezetett s a honvédelmi ministerium 16. osztályába beosztott II. oszt. százados, jelen szolgálati alkalmazása alól való felmentése és létszám felett való vezetésének beszüntetése mellett, a IV. sz. csendőrkerületbe, szárnyparancsnoki minőségben, Lőcsére.

Szojga Albert IV. számú csendőrkerületbeli járásermester a VI. sz. csendőrkerületbe.

Beosztott:

1907 november hó 1-ével:

Zelkó Henrik, I. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, kerületénél létszám felett való vezetése mellett, a honvédelmi ministerium 16. osztályába.

Kinevezettek:

1907 október hó 1-ével:

a következő őrmesterek:

Kovács Sándor II.	(1. rangsz.) a VI. sz.
Patáki András	(2. ") az V. "
Réti Salamon	(3. ") a VI. "
Vincze József	(4. ") a VI. "
Kelemen Ferencz	(5. ") a II. "
Tánczos Lajos	(6. ") a II. "
Széplaki János	(7. ") a IV. "

csendőrkerület állományába járásermesterekké.

Előléptettek:

1907. évi október hó 16-ával:

Az öt évi tényleges szolgálat befejezése után:

Lovas János, Horváth József II., II. sz., Dezső Ferencz II., Kovácsics Bálint és Kecskés Sándor, VI. sz. csendőrök, csendőr címzetes őrsvezetőkké.

Járőrszervezői jelvényekkel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Budai János, László Imre, Tóth István, Kovács Lázár, Lázár György, Hegedűs Imre, Nágel Antal, Lukács Mihály, Berde Ignác, Cserevendi János, Dimitru György, Fábrián Imre, Fábrián Ferencz, Török Imre, Albert Márton, Csizsér Gyula, Tóth János, Bálint Márton és Tápai István csendőrök.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Bence Károly, Juhász Sándor, Halász József, Fekete

Sándor, Matiscsák Sándor, Hegedűs Károly, Barkó Sándor, László Mihály, Kecskés Imre, Sikolya Károly, Kupcsik János, Darabán Flórián, Vurszta János, Papp Péter, Papp Simon, Mészáros János, Kádár György, Cserenyi András, Kósa Péter, Csurdár János, Sinka János, Ilucz Sándor és Krizsán Lajos csendőrök.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Egyed József, Farkas János II., Sostarits Menyhért, Körtvélyes János, Nagy Lajos IV., Kardos István II., Alczolt Sándor, Szűcs Lajos, Gerecses Ferencz, Vati Lajos, Molnár Ferencz II., Deák Sámuel, Kocsis János, Éliás Ágoston, Virág István, Gyenesse József, Vagdall Imre, Zsuhár József, Farkas József III., Baranyai János II., Sebestyén Dezső, Gajdos Vendel, Merkl Ferencz, Nagy Mihály, Szabó János V., Török József, Krisztyán István, Deli Győző, Simon József II., Horváth Pál I., Fűr József, Dala Lajos, Csengei Gyula, László Vendel, Vas József, Kopausz András, Hencz János, Borbély Antal, Visi Győző és Kreizer Mihály csendőrök.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Olasz István, Szakács Mihály, Deák József, Inre Jakab, Kovács Sándor, Paizs István, Vulkán Pál, Vinkler Mihály, Nyirő Károly, Bitai Mózes, Györke Mózes, Janó Gáspár, Csedő Márton, György Mihály, Bán Árpád és Jusán János csendőrök.

A magyar királyi VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Kondor János, Szabó István, Herbály Lajos, Pintye György, Melich István, Horváth Gyula, Szabó Vince, Czako János, G. Lengyel András, Bobis György, Kiss Ferencz, Kovács Ferencz, Kunos József, Cser János, Pollák Hermann, Mészáros György, Márton Albert és Kisdadara Mihály csendőrök.

Katonai szolgálati jel.

Kozma Dénes, VII. számú csendőrkerületbeli járásermester, 1907. évi október 1-ével;

Lukács Mihály, I. sz. csendőrkerületbeli törzsőrmester 1907. évi október 4-ével, és

Gombás Dániel, I. sz. csendőrkerületbeli járásermester 1907. évi október hó 1-ével, az I. osztályú-,

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Korodi Ferencz csendőr cz. őrsvezető 1907 október hó 3-ával, Incze Ákos cz. őrmester 1907 okt. 7-ével, Bagoly János csendőr cz. őrsvezető 1907 okt. 7-ével, Arros Sándor őrsvezető 1907 okt. 9-ével, Fodor Elek csendőr cz. őrsvezető 1907 okt. 9-ével, Király József csendőr cz. őrsvezető 1907 okt. 9-ével, Pap István cz. őrmester 1907 okt. 7-ével, Waller Károly cz. őrmester 1907 okt. 6-ával, Rutkai János őrsvezető 1907 október 7-ével, Fülöp Ferencz cz. őrsvezető 1907 okt. 9-ével, Berger Mihály csendőr cz. őrsvezető 1907 okt. 9-ével, Szász Imre cz. őrmester 1907 okt. 7-ével;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Barth Károly őrmester 1907 okt. 18-ával, Berei

1907. november 3.

Lajos őrvezető 1907 október 15-ével, *Deák* István cz. őrvezető 1907 október 15-ével, *Pulz* Gottfried törzs-örmester 1907 okt. 7-ével, *Szabó* Márton őrmeister 1907 okt. 10-ével, *Keresztély* Dániel őrvezető 1907 okt. 7-ével, *Szabó* Miklós őrvezető 1907 okt. 7-ével, *Mikosevits* Sándor cz. őrvezető 1907 október 7-ével, *Virág* Jofron őrvezető 1907 okt. 15-ével, *Kiss* Sándor őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Szabó* József őrvezető 1907 október 7-ével, *Tóth* János őrmeister 1907 okt. 8-ával, *Fodor* György őrvezető 1907 okt. 8-ával, *Bosnyák* László őrvezető 1907 okt. 8-ával;

A m. kir. III. számu csendőrkörület állományában:
Varga Ferenc cz. őrmeister 1907 okt. 1-ével, *Dombi* József csendőr cz. őrmeister 1907 okt. 1-ével, *Vaszilvik* András cz. őrmeister 1907 okt. 1-ével;

a m. kir. IV. sz. csendőrkörület állományában:

Horvát Mihály őrvezető cz. őrmeister 1907 október 7-ével, *Halmi* Mihály őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Hám* Gyula őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 8-ával, *Bielanovic* Győző őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 9-ével, *Hübel* Pál őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 18-ával, *Dezserán* János őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Csiszár* Elek őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 17-ével, *Keresztély* András csendőr cz. őrvezető 1907 okt. 10-ével, *Malay* György őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Debrecevi* Dénes cz. őrvezető 1907 okt. 15-ével, *Ramesztorfer* István őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 31-ével, *Galamba* Mihály őrvezető 1907 okt. 7-ével, *Bobula* Péter őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 8-ával, *Piráda* József őrvezető 1907 okt. 12-ével;

a m. kir. V. sz. csendőrkörület állományában:

Tomek Gyula törzsörmester 1907 okt. 7-ével, *Nagy* János II. csendőr cz. őrvezető, *Takács* László őrvezető cz. őrmeister és *Nagy* János IV. őrvezető 1907 okt. 7-ével, *Behinszky* József őrvezető 1907 okt. 9-ével, *Olejka* János csendőr cz. őrvezető 1907 okt. 8-ával, *Farkas* József I. törzsörmester 1907 okt. 8-ával, *Barta* József I. őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Lampert* Lajos és *Bekő* Péter őrvezető cz. őrmeisterek 1907 okt. 8-ával, *Juricsa* András csendőr cz. őrvezető 1907 okt. 15-ével, *Horváth* István I. őrvezető cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével;

a m. kir. VII. sz. csendőrkörület állományában:

Lőrincz István őrmeister, *Lukács* János és *Komáromi* Lőrincz cz. őrmeisterek, *Gyurka* János őrvezető, *László* Dénes és *Albert* Lázár cz. őrvezető II.-od altisztek, *Fülöp* Áron őrvezető, *Nagy* Géza csendőr cz. őrvezető, *Szász* Márton és *Bartha* Sándor őrvezetők, *Nagy* Ferenc csendőr cz. őrvezető; végül

a m. kir. VIII. számu csendőrkörület állományában:

Hegedűs József cz. őrmeister 1907 okt. 16-ával, *Gál* Lajos cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Juhász* Lajos őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Lőrincz* János őrvezető 1907 okt. 8-ával, *Boda* Miklós cz. őrvezető 1907 okt. 4-ével, *Andriász* István cz. őrmeister 1907 okt. 8-ával, *Gyulai*

Antal cz. őrvezető 1907 okt. 7-ével, *Szabó* Antal cz. őrmeister 1907 okt. 7-ével, *Horváth* András őrvezető 1908 szept. 21-ével, *Gallo* Ambrus cz. őrmeister 1907 október 2-ával, *Károlyi* István cz. őrmeister 1907 okt. 11-ével, *Balogh* Barta András őrvezető 1908 október 7-ével és *Kapitány* József csendőr cz. őrvezető 1907 június 10-ével a II. osztályu legénységi katonái szolgálati jellel elláttattak.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. sz. csendőrkörület állományában:
Madarassy Lajos cz. őrmeister, *Bally* Juliannával, 1907 szeptember 29-én, Gattaján.

Székely András cz. őrmeister, *Panzmann* Karolinával, 1907 október 14-én, Szászvároson.

A m. kir. V. sz. csendőrkörület állományában:
Bács Mihály őrvezető, *Dorosinyi* Alojzia Mariával, 1907 augusztus 24-én, Nyitrazámbokréten, és
Lampert Lajos cz. őrmeister, *Polakovic* Erzsébettel, 1907 szept. 17-én Galgóczon.

A m. kir. VI. sz. csendőrkörület állományában:
Monduk Béla őrvezető, *Németh* Ágnessel, 1907 szeptember 8-án, Gyömrőn, és
Bognár Ignác őrmeister, *Strini* Annával, 1907 szeptember 3-án, Gyanafalván.

A m. kir. VII. számu csendőrkörület állományában:
Mére Ferenc cz. őrmeister, *László* Erzsébet Borbálával, 1907 okt. 10-én, Gyergyószentmiklóson.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás az egri kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. 3—6 hó próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekőnyvi vizsga. Kérvények az egri kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 11-ig.

Egy irnoki állás a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 11-ig.

Egy fogházörmesteri állás a zalaegerszegi kir. ügyészségnél. Fizetés 900 korona. Természetbeni lakás és ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zalaegerszegi kir. ügyészséghez 1907. évi november hó 7-ig.

Egy kapusi, esetleg áthelyezés folytán megüresedő hivatalszolgálat állás Csanád vármegyéjénél. Kezdő fizetés 1000 korona. Lakpénz 160 korona. Csizmapénz 40 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Csanád vármegye alispánjához 1907. évi november hó 7-ig.

Egy irtóki állás a dárdai járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Teleklönyvi vizsga. Kérvények a pécsi törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 21-ig.

Egy gépkezelői állás a budapesti Pasteur-intézeti kórháznál. Fizetés 1000 korona. Ruhailetmény 100 k. Magyar nyelv szóban és írásban. Próbaszolgálat. Kérvények a budapesti Pasteur-intézet igazgatóságához (IX., Rákos-utca 7.) 1907. évi november hó 12-ig.

Egy irtóki állás a titeli kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és szerb nyelv ismerete. Gépirásban való jártasság. Négy középiskolai osztály. Teleklönyvi vizsga. Kérvények az újvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi november 5-ig.

Egy hivatalzolgai állás az antalfalvai kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailetmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, szerb, esetleg tót nyelv ismerete. Sajátkezüleg irtókérvények a pancsovai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi november hó 16-ig.

Egy hivatalzolgai állás a csikszereadi kir. ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhailetmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a csikszereadi kir. ügyészségnél 1907. évi november hó 7-ig.

Egy hivatalzolgai állás a nagybereznai m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Ruhailetmény 60 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Rühén nyelvi ismerete. Kérvények az ungvári m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi december hó 10-ig.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

A vonatok indulása Budapest keleti p. u.-ról.
Érvényes 1907 október hó 1-től.

Délet felé				Déltől			
vonat szám	óra	perc	vonat néme	vonat szám	óra	perc	vonat néme
hová				hová			
38	6 15	sv.	(Nagy-Kanisza, Triest)	18	12 05	szv.	Bicske
1502	7 00	gy.	Kassa, Csorba	610	12 20	»	Arad, Tóva, Brassó
906	7 00	»	Újvidék, Zimony	8	12 50	»	Szombathely, Wien
302	7 15	»	Budta, Nagyb. Feh.	310	12 55	»	Gödöllő
908	7 15	sv.	Belgrad, Bród	320	1 30	»	Fehring, Graz
			Gyulafehérvár,	1304	1 50	gy.	(Nagy-Kanisza
			Nagyzeben,				Naabaka, Rozsnyó
604	7 25	gy.	(Kolozsvár, Tóva, Maramarossziget)	602	2 00	gy.	Arad, Bukarest ¹⁾
				4	2 10	»	Wien, Paris
1302	7 30	»	Fehring, Graz	404	2 15	»	Kassa, Lemberg
			Triest	20	2 25	szv.	Bicske
10	7 35	sv.	Wien, Graz, Sopron	312	2 25	»	Batna, Kónjahiely
402	7 40	gy.	(Szerencs, Lemberg, Maramarossziget)	504	2 35	gy.	(Kolozsvár, Tóva, Szatmár-Németi)
318	7 45	szv.	Gödöllő	510	2 30	»	Szolnok
			Zágráb, Fiume,	326	2 50	»	Gödöllő
			Torino, Roma,	1902	3 00	gy.	Pécs, Eszék
			Pécs, Vinkovce				Nagyra, Záháb
606	8 00	sv.	Arad, Brassó				(Bosznabrod, Belgrad, Konstantinop.
1508	8 10	»	Kassa, Csorba	904	3 20	»	Paks
1006	8 20	»	Zágráb, Fiume,	1032	3 25	sv.	Budta, Berlin
			(Pécs, Bród)	304	3 30	»	Budta, Berlin
408	8 35	»	(Munkács, Maramarossziget)	22	4 30	gy.	Bécs, Szekefehérvár
				6	5 10	gy.	Győr, Sopron
506	9 00	»	(Kolozsvár, Brassó, Maramarossziget)	322	5 20	szv.	Gödöllő
				308	5 35	»	Rutka, Berlin
306	9 20	»	(Stanislau, Berlin)	508	5 45	»	Kolozsvár, Brassó
				314	6 25	»	Hatvan
2	9 30	szv.	Wien, Sopron	914	6 30	»	Kiskőrös
944	11 15	gy.	Zágráb, Fiume,				Zágráb, Fiume,
			Kiskőrös	1004	6 55	gy.	(Roma, Torino, Maramarossziget, Stanislau)
				1706	7 05	szv.	(Stanislau, Berlin, Triest)
				1706	7 10	»	Győr, Triest
				324	8 15	»	Gödöllő
				514	8 25	»	Szolnok
				1510	8 35	»	Kassa, Csorba
				1912	9 00	»	Pécs, Bród
				502	9 15	gy.	(Kolozsvár, Bukarest, Stanislau)
				406	9 40	szv.	(Lemberg, Kassa, Maramarossziget)
				1306	9 40	»	Fehring, Bród, Triest
				608	10 10	»	Arad, Brassó
				910	10 10	»	Belgrad, Eszék, Nagyra
				12	10 30	»	Wien, Paris
				1008	10 45	»	Zágráb, Fiume,
				328	11 10	sv.	Rutka, Szerencs

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.
Déltől.

330²⁾ 7 00 sv. Pécel

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra.
Érvényes 1907 október hó 1-től.

Déltől				Délet felé			
vonat szám	óra	perc	vonat néme	vonat szám	óra	perc	vonat néme
honnan				honnan			
645	5 00	szv.	(Arad, Nagyvárad, Debrecze)	319	12 10	szv.	Gödöllő
327	5 20	sv.	Berlin, Rutka	609	12 25	»	(Arad, Brassó, Püspökladány)
1707	5 45	sv.	(Stanislau, Maramarossziget)	301	12 40	gy.	Berlin, Rutka
				7	12 45	szv.	(Wien, Sopron, Szombathely)
909	5 50	»	(Belgrad, Bosznabrod, Sarajevo)	903	1 00	gy.	(Konstantinopol, Belgrad, Sarajevo)
607	6 10	»	Brassó, Arad	601	1 10	»	(Bukarest ¹⁾ , Arad)
17	6 15	»	Bicske, Gyékényes				(Zágráb, Sarajevo, Eszék, Pécs)
405	6 35	»	(Lemberg, Kassa, Maramarossziget)	1901	1 30	»	(Tóva, Kolozsvár, Szatmár-Németi)
			Wien, Triest	603	1 35	»	(Eszék, Pécs)
11	6 40	»	Gödöllő	1	1 45	»	(London, Paris, Wien)
317	7 10	»	Kiskőrös	401	1 50	»	Lemberg, Kassa
913	7 10	»	Brassó, Kolozsvár	1301	2 10	»	Graz, Fehring
507	7 20	»	Graz, Fehring	313	3 10	szv.	Szerencs, Hatvan
1307	7 25	»	Hatvan	1	4 15	»	Bicske
309	7 35	»	Paks, Bród, Eszék	321	5 40	»	Gödöllő
501	7 50	gy.	Bukarest, Brassó	15	6 30	»	(Brassó, Kolozsvár, Stanislau)
1005	8 05	sv.	(Fiume, Zágráb, Bród, Pécs)	505	6 40	»	Maramarossziget, Belgrad, Sarajevo)
				907	6 55	»	(Füderberg, Rutka, Szerencs)
1509	8 15	»	Csorba, Kassa	305	7 05	»	(Wien, Graz)
509	8 20	»	Szolnok	6	7 20	szv.	(Belgrad, Arad)
311	8 45	»	Hatvan	325	7 50	»	Gödöllő
1003	9 05	gy.	(Torino, Roma, Fiume, Zágráb)	1007	8 00	»	(Fiume, Zágráb, Bród, Pécs)
				407	8 10	»	Munkács, Maramarossziget)
13	9 20	szv.	Győr, Szekesfehérvár	1507	8 50	»	Csorba, Kassa
307	9 45	»	(Berlin, Rutka)	303	9 10	gy.	(Torino, Roma, Fiume, Zágráb, Vinkovce, Pécs)
5	10 00	gy.	Sopron, Győr	9	9 30	szv.	Wien, Graz, Triest)
911	10 15	szv.	Szabadka	603	9 35	gy.	(Nagyzeben, Arad, Kolozsvár, Stanislau)
				1303	9 55	»	(Graz, Fehring, Lemberg, Munkács, Maramarossziget)
27	10 35	»	(Triest, Nagykanisza)	403	9 55	»	(Zimony, Újvidék)
				1503	10 20	»	Csorba, Kassa
				323	10 30	szv.	Gödöllő

Bezárólag november 15-ig Bukarestől, amonál csak Brassóól közlekedik.

2) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.

329²⁾ 6 00 szv. Pécel